

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукова бібліотека ім. М. Максимовича

Інформаційно-бібліографічний відділ

Вища освіта і наука

науково-аналітичний огляд

№ 9 (вересень) 2022 р.

Вища освіта і наука : науково-аналітичний огляд / Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка, Наук. б-ка ім. М. Максимовича, Інформ.-бібліогр. від. ; [упоряд. А. В. Козонущенко ; за заг. ред. І. І. Тіщенко ; наук. ред. д-р наук з соціальних комунікацій О. О. Сербін]. – Київ : [б. в.], 2022. – № 9 (вересень). – 67 с.

Мета науково-аналітичного огляду – інформування про публікації з історії та сьогодення і перспектив розвитку сучасної вищої освіти та науки, як в Україні, так і за її межами.

Цей покажчик репрезентує матеріали з поточних надходжень до фондів Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича: навчальну та монографічну літературу, періодичні видання та матеріали конференцій. Для зручності більшість статей мають посилання на електронні ресурси.

Розраховано на освітян, науковців, викладачів, студентів та фахівців з бібліотечно-інформаційної галузі.

ЗМІСТ

Нормативно-правова база вищої освіти та науки в Україні	5
<i>Закони України. Постанови Верховної Ради України</i>	5
<i>Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України</i>	5
<i>Накази Міністерства освіти і науки України</i>	6
<i>Проекти для громадянського обговорення.....</i>	9
Історія освіти, філософія освіти.....	10
Вища освіта і наука за кордоном.....	10
Вища освіта і наука в Україні.....	12
<i>Якість освіти, академічна доброчесність, академічна мобільність</i>	19
Управління в системі вищої освіти та ЗВО, фінансування	20
Заклади вищої освіти, академічні та наукові установи.....	21
<i>Київський національний університет імені Тараса Шевченка.....</i>	25
<i>Львівський національний університет імені Івана Франка.....</i>	30
<i>Національна академія наук України</i>	31
<i>Національний авіаційний університет</i>	35
<i>Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".....</i>	36
<i>Національний університет біоресурсів і природокористування України</i>	38
<i>Національний університет "Львівська політехніка"</i>	38
<i>Національний університет "Острозька академія"</i>	39
<i>Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.....</i>	40
<i>Сумський державний університет</i>	40
<i>Харківська державна академія культури.....</i>	41
<i>Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна</i>	41
<i>Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького</i>	42
Учасники навчально-виховного процесу	42
<i>Студенти</i>	42
Форми, методи і педагогічні технології у вищому навчальному закладі.....	42
<i>Аграрна освіта.....</i>	46
<i>Військова освіта.....</i>	46
<i>Вища педагогічна освіта, післядипломна педагогічна освіта</i>	50
<i>Екологічна освіта</i>	52
<i>Економічна освіта.....</i>	52

<i>Журналістська освіта</i>	53
<i>Інженерно-технічна освіта</i>	53
<i>Інформаційна, бібліотечна та архівна справа</i>	54
<i>Медична освіта</i>	55
<i>Природничо-математична освіта</i>	55
<i>Соціальна освіта</i>	65
<i>Філологічна освіта</i>	66

Нормативно-правова база вищої освіти та науки в Україні

Закони України. Постанови Верховної Ради України

1. **Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інтегрованих інформаційних систем у сфері освіти :** Закон України від 27 липня 2022 р. № 2457-IX // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 3 верес. (№ 191). – С. 6.

Постанови, розпорядження Кабінету Міністрів України

2. **Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту :** постанова Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 року № 138 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, **2022**. – № 6. – С. 8–29.

3. **Деякі питання утворення та реорганізації закладу вищої освіти :** розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2022 р. № 758-р // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, **2022**. – Серп. (№ 8). – С. 36.

4. **Деякі питання центрів колективного користування науковим обладнанням :** постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 703 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, **2022**. – Серп. (№ 8). – С. 42–48.

5. **Про внесення змін до Положення про Державний реєстр наукових установ, яким надається підтримка держави :** постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2022 р. № 1016 // Урядовий кур'єр. – Київ, **2022**. – 14 верес. (№ 198). – С. 12.

6. **Про внесення змін до Положення про Єдиний державний веб-портал цифрової освіти "Дія. Цифрова освіта" :** постанова Кабінету

Міністрів України від 16 вересня 2022 р. № 1032 // Урядовий кур'єр. – Київ, 2022. – 21 верес. (№ 203). – С. 4.

7. **Про затвердження** переліку науково-технічних (експериментальних) розробок в рамках виконання державного замовлення на найважливіші науково-технічні (експериментальні) розробки та науково-технічну продукцію у 2022 році : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 р. № 713-р // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 38–40.

8. **Про початок** навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні : постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, 2022. – № 6. – С. 7.

9. **Про припинення** дії Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про науково-технічне та економічне співробітництво в галузі атомної енергетики : постанова Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2022 р. № 957 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 37.

10. **Про реорганізацію** Інституту права та післядипломної освіти Міністерства юстиції : розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2022 р. № 691-р // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 41.

Накази Міністерства освіти і науки України

11. **Зміни** до складу спеціалізованих вчених рад : додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 33–34.

12. **Зміни** до складу спеціалізованих вчених рад : наказ

Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 55–56.

13. **Про внесення** змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 02.07.2022 року № 608 : наказ Міністерства освіти і науки України від 02 липня 2022 року № 608 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, 2022. – № 6. – С. 3–6.

14. **Про підготовку** до початку та особливості організації освітнього процесу в 2022/2023 навчальному році : лист Міністерства освіти і науки України від 27 червня 2022 року № 1/7035-22 // Інформаційний збірник для освітян. – Київ, 2022. – № 6. – С. 30–35.

15. **Про рішення** з питань присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань : наказ Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 2–3.

16. **Про рішення** з питань присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань та внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 07 квітня 2022 року № 320 : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 2–5.

17. **Рішення** вчених рад закладів вищої освіти про присвоєння вченого звання доцента (за списком) : наказ Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 4–22.

18. **Рішення** вчених рад закладів вищої освіти про присвоєння вченого звання старшого дослідника (за списком) : наказ Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 22–26.

19. **Рішення** вчених рад закладів вищої освіти про присвоєння вченого звання професора (за списком) : наказ Міністерства освіти і

науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 6–15.

20. **Рішення** вчених рад закладів вищої освіти про присвоєння вченого звання доцента (за списком) : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 16–37.

21. **Рішення** спеціалізованих вчених рад про присудження наукового ступеня кандидати наук з галузей науки та за науковими спеціальностями (за списком) : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 37–40.

22. **Рішення** спеціалізованих вчених рад про присудження наукового ступеня доктора філософії з галузей знань та за спеціальностями (за списком) : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 40–53.

23. **Рішення** спеціалізованих вчених рад про присудження ступеня доктора філософії з галузей знань та за спеціальностями (за списком) : наказ Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 27–30.

24. **Спеціалізовані** вчені ради з присудження наукового ступеня доктора наук : додаток 1 до наказу Міністерства освіти і науки України від 09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 31–32.

25. **Список** друкованих (електронних) періодичних видань, стосовно яких вносяться зміни до "Переліку наукових фахових видань України : додаток 3 до наказу Міністерства освіти і науки України від

09 серпня 2022 р. № 724 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Серп. (№ 8). – С. 35.

26. **Список** друкованих періодичних видань, стосовно яких вносяться зміни до Переліку наукових фахових видань України : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 56.

27. **Список** друкованих періодичних видань, у включенні яких до Переліку наукових фахових видань України відмовлено : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 56.

28. **Список** наукових періодичних видань, що включаються до Переліку наукових фахових видань України : наказ Міністерства освіти і науки від 06 червня 2022 р. № 530 // Спецвипуск газети "Освіта України". – Київ, 2022. – Лип. (№ 7). – С. 54–55.

Проекти для громадянського обговорення

29. **Високотехнологічна** підтримка // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 5.

МОН України пропонує до громадського обговорення проєкт постанови КМУ "Про затвердження Порядку надання фінансової підтримки на створення високотехнологічних виробництв за участю закладів вищої освіти та наукових установ на умовах співфінансування".

30. **Прийом** до ФПО у 2023 році // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 2.

Міністерство освіти і науки України пропонує для громадського обговорення проєкт наказу "Про затвердження Порядку прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2023 році".

Історія освіти, філософія освіти

31. **Андрущенко В.** Післявоєнний світ науки та освіти: філософська рефлексія майбутнього / В. Андрущенко // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 5–9.

32. **Гладкий О.** Витоки протоукраїнського архетипу з неолітичного переходу роду Номо від канібалізму до гуманізму / О. Гладкий, В. Лисяна // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 62–76.

33. **Глобалізація** та інтеграція освіти України як індикатори її оптимізації і розвитку / В. Бодак, Т. Пантюк, М. Пантюк, І. Гамерська // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 6–11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_3 (27.09.2022 р.).

34. **Корсак К.** Витоки українського та європейського архетипів у контексті нооантропології / К. Корсак // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 18–28.

35. **Швець В.** Напередодні. Коли почалась друга світова війна / В. Швець // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 86–92.

36. **Щербак Ю.** Михайло Слабошпицький: подвижник української цивілізації / Ю. Щербак // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 49–61.

37. **Яценко О.** Агора антична та віртуальна: до проблеми трансформації соціальності / О. Яценко // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 10–17.

Вища освіта і наука за кордоном

38. **Гуменчук А.** Критерії якості європейської системи вищої бібліотечно-інформаційної освіти / А. Гуменчук // Вісник Книжкової палати. – Київ, **2022**. – № 6 (311). – С. 7–12.

39. **Гуменчук А.** Французька модель вищої бібліотечно-інформаційної освіти: когнітивні та організаційні особливості / А. Гуменчук // Вісник Книжкової палати. – Київ, **2022**. – № 1 (306). – С. 47–52. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2022_1_10 (01.10.2022 р.).

40. **Катіс К.** Чинники впливу на професійний розвиток: погляди директорів шкіл Греції / К. Катіс // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 88–95. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

41. **Орлюк О.** Політика Відкритої науки в Європейському Союзі як глобальний орієнтир для України: правовий вимір / О. Орлюк // Теорія і практика інтелектуальної власності. – Київ, **2021**. – № 6 (122). – С. 158–172.

42. **Товканець О.** Управлінські компетенції у професійній діяльності менеджерів з освіти дорослих в європейському освітньому просторі / О. Товканець // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 56–61. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_11 (01.10.2022 р.).

43. **"Ядерні"** стипендії науковцям // Освіта України. – Київ, **2022**. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 4.

Віденський центр з питань роззброєння та нерозповсюдження (Vienna Center for Disarmament and Non-Proliferation) започаткував нову програму для навчання українських спеціалістів – Emergency Fellowship Programme – Ukraine (EFPU). програму було започатковано у зв'язку з повномасштабним військовим

вторгненням Росії в Україну з метою підтримки наукових досліджень науковців та експертів з питань контролю над ядерною зброєю, нерозповсюдження та роззброєння в європейських установах.

Вища освіта і наука в Україні

44. **Аркад'єва О.** МВА для українського менеджменту або де в Україні навчають управляти бізнесом під час війни / О. Аркад'єва // Світ. – Київ, **2022.** – Лип. (№ 27/28). – С. 7. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/27-28-1.pdf> (14.09.2022 р.).

45. **Більш** як мільйон заяв // Освіта України. – Київ, **2022.** – 5 верес. (№ 34/35). – С. 2.

Українські вступники подали вже понад мільйон електронних заяв для здобуття фахової передвищої та вищої освіти. Станом на 29 серпня 2022 року.

46. **Виплати** – своєчасно // Освіта України. – Київ, **2022.** – 19 верес. (№ 36/37). – С. 2.

В умовах воєнного стану пріоритетом державного бюджету на наступний рік буде сектор безпеки і оборони, а також забезпечення усіх соціальних зобов'язань держави. Також буде забезпечено своєчасну виплату пенсій, соціальних допомог, виплати заробітних плат медикам та освітянам. Про це наголосив заступник Міністра фінансів Роман Єрмоличев під час онлайн-зустрічі з представниками профспілок, роботодавців, Мінсоцполітики та Мінекономіки щодо формування основних показників держбюджету-2023.

47. **Волинська М.** АН вищої школи закликає захистити українські університети. І переглянути нормативи на штатну посаду науково-педагогічного працівника / М. Волинська // Світ. – Київ, **2022.** –

Верес. (№ 35/36). – С. 5. – Режим доступу:

<http://svit.kpi.ua/%d0%b0%d1%80%d1%85%d1%96%d0%b2-2/>

(01.10.2022 р.).

48. **Вступ** за квотою-2 // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 2.

49. **Гнаткевич Ю.** Юрій Гнаткевич: "Саме сьогодні ми створюємо націю, створюємо українців" / Ю. Гнаткевич ; спілкувалася Світлана Галата // Світ. – Київ, **2022**. – Серп. (№ 31/32). – С. 3. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

24 серпня Україна відзначила 31-й День Незалежності. Традиційно наше видання зустрічається в цей день з тими, хто був причетний до здобуття Незалежності, хто не боявся мріяти і діяти так, щоб мрії збулися. Один з першопрохідців – депутат трьох парламентських скликань, засновник осередку Товариства української мови у Київському політехнічному інституті, один з організаторів Руху Юрій Гнаткевич. Запитуємо у Юрія Васильовича, як він прийшов у політику, як відбувалися важливі голосування з Декларацією про державний суверенітет і Акт проголошення незалежності України. А також – які зміни в Україні він бачить сьогодні, після шести місяців війни?

50. **Заради** верховенства права // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 4.

Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет зустрівся із Президентом Ради Директорів Європейської організації публічного права Спиридоном Флогаїтісом. Сторони обговорили нинішню ситуацію у сфері освіти і науки України в контексті європейської інтеграції та здійснення системної реформи правосуддя в Україні.

51. **Затверджено** Положення про педагогічну інтернатуру // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 3–4.

52. **Захист** мобілізованих [роз'яснення] // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 12.

Щодо збереження середнього заробітку педагогічним, науково-педагогічним працівникам закладів освіти, які призвані на військову службу.

53. **Маніленко І.** Усе, що має знати керівник ЗЗСО / І. Маніленко // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 10–12.

Як грамотно написати наказ про запровадження дистанційної роботи у закладі освіти? Коли варто встановлювати гнучкий режим або оголошувати простій не з вини працівника? Чи тягне призупинення дії трудового договору припинення трудових відносин? Що робити, якщо працівника мобілізовано або він став добровольцем територіальної оборони? На ці та інші запитання під час вебінару "Важливі кадрові питання початку навчального року в умовах воєнного стану" на платформі "Всеосвіта" детально відповіла Інна Маніленко- юристка, сертифікована тренерка з підвищення кваліфікації директорів та заступників директорів ЗЗСО відповідно до концепції "Нова українська школа".

54. **Марочко В.** Не допустити переслідування науковців. Звернення Асоціації дослідників голодоморів в Україні до президента Зеленського / В. Марочко // Україна молода. – Київ, **2022**. – 18 серп. (№ 23). – С. 5. – Режим доступу: <https://umoloda.kyiv.ua/number/3817/196/168757/> (02.10.2022 р.).

Асоціація дослідників Голодоморів в Україні (далі – Асоціація) звертається до Вас, пане Президенте України, як гаранта Конституції України з питання політичних переслідувань, які здійснює міністр культури та інформаційної політики України Олександр Ткаченко. Так, 24 червня 2022 року О. Ткаченко видав протиправний наказ щодо звільнення з посади генеральної директорки Національного

19 верес. (№ 36/37). – С. 5.

Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет долучився до роботи щорічної Конференції університетів Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії – 2022. Під час заходу учасники обговорили стан і перспективи розвитку української вищої освіти в умовах війни росії проти України.

60. Потрібні консультанти // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 5.

До 2026 року триває реалізація проєкту "Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів" щодо покращення якості вищої освіти спільно з Міжнародним банком реконструкції та розвитку (Світовий банк). Для здійснення теперішнього управління та координування реалізації проєкту, закупівель, фінансового менеджменту, комунікації щодо проєкту, дотримання екологічних і соціальних стандартів, звітності та інших заходів працює Група впровадження проєкту (ГВП). МОН залучає індивідуальних консультантів для роботи в ГВП. Нині відкрито 2 вакансії: спеціаліст із комунікаційних питань та інформаційного охоплення (Communications and Outreach Specialist, MOES-IC-04-COS); спеціаліст із екологічних та соціальних питань (Social and Environmental Compliance Specialist, MOES-IC-05 SECS).

61. Про інноваційні парки // Освіта України. – Київ, 2022. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 2.

Уряд ухвалив проєкт закону "Про інноваційні парки", який розробило Міністерство освіти і науки України для визначення правових та організаційних засад створення і функціонування інноваційних парків на території України, забезпечення розвитку економіки інноваційним шляхом.

62. Про кваліфікаційні категорії // Освіта України. – Київ, 2022. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 2.

Педагогічні працівники, які вимушено змінили місце проживання, можуть отримати документи про категорію в ДНУ "Інститут

освітньої аналітики".

63. **Про колабораційну** діяльність в освітянській галузі [роз'яснення] // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 13.

64. **Рекомендації** щодо психологічного супроводу [у системі освіти в 2022/2023 рр.] // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 14.

65. **Сибірна Р. І.** Особливості аналітичної діяльності у науковому дослідженні / Р. І. Сибірна // Соціально-правові студії. – Львів, **2021**. – Вип. 4 (14). – С. 49–55. – Режим доступу: [http://www.sls.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/arhiv/sps_4\(14\)_2021/07.pdf](http://www.sls.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/arhiv/sps_4(14)_2021/07.pdf) (02.10.2022 р.).

66. **Стріха М.** Російські фейки: куди Київ сховав свою ядерну бомбу? / М. Стріха // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 35/36). – С. 3. – Режим доступу: <http://svit.kpi.ua/%d0%b0%d1%80%d1%85%d1%96%d0%b2-2/> (01.10.2022 р.).

67. **Строк** дії сертифікатів [закладів вищої освіти (наукових установ) про акредитацію спеціальностей і напрямів підготовки] продовжили // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 4

68. **Токарський Є.** Україна стала важливою для мене / Є. Токарський // Світ. – Київ, **2022**. – Лип. (№ 27/28). – С. 8. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/27-28-1.pdf> (14.09.2022 р.).

"Національний координатор EUREKA в Польщі з 1991 по 2011 рік «Я пишаюся ставленням поляків і всім серцем підтримую наш уряд за підтримку України, незважаючи на величезні витрати, які ми всі відчуваємо. Український народ бореться за те, бути чи не бути Україні. Ми повинні йому допомогти. Ми знаємо, що якщо Україна

програє, війна незабаром постукає в наші двері»".

69. **Україна** стала переможцем освітньої премії EAIE 2022 // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 12.

Українська вища освіта стала переможцем премії EAIE 2022 у номінації "Бачення та лідерство" від Європейської асоціації міжнародної освіти (EAIE). Про це повідомила директорка Українського державного центру міжнародної освіти Олена Шаповалова.

70. **Шеремет М.** Промоція та маркетинг: стратегії модернізації вищої школи / М. Шеремет, Д. Супрун // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 51–56.

71. **Шулікін Д.** Виклики нового навчального року. Що пропонують освітяни й науковці? / Д. Шулікін // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 33/34). – С. 3. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/09/33-34.pdf> (14.09.2022 р.).

Традиційний перелік тем, які обговорювались на серпневих конференціях, цьогогоріч розширився. Війна росії проти України поставила низку нових викликів перед освітянською і науковою спільнотою напередодні нового навчального року. Які актуальні питання порушувались на майданчиках міжнародної серпневої педагогічної науково-практичної конференції "Освіта, освітяни – незламні у війні"?

72. **Шулікін Д.** Дистанційна освіта: як не втратити якість? / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 8–9.

73. **Шулікін Д.** Освітяни незламні у війні / Д. Шулікін // Освіта України. – Київ, **2022**. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 1, 8–9.

18 серпня 2022 року відбудеться міжнародна серпнева педагогічна науково-практична конференція "Освіта, освітяни – незламні у війні".

74. **Яцків Я.** А віз і нині там, або що змінилося в організації

української науки? / Я. Яцків // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 31/32). – С. 4. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Деколи гортаю сторінки збірок "Матеріали Всеукраїнської наради з проблем розвитку науки" та "Матеріали робочої групи з розроблення концепції розвитку наукової сфери України" (Матеріали робочої групи з розроблення концепції розвитку наукової сфери України. – К. : ВД "Академ-періодика", 2006. – 90 с.).

75. **Е-підручники** у вільному доступі // Освіта України. – Київ, 2022. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 2.

МОН повідомляє, що на порталі Державної наукової установи "Інститут модернізації змісту освіти" розміщено електронну бібліотеку, яка налічує 1 335 підручників і посібників. Зокрема, електронні версії підручників для закладів загальної середньої освіти з1-го до 11-го класу з усіх предметів, різних видань, для корінних народів, національних меншин та осіб з особливими освітніми потребами тощо.

Якість освіти, академічна доброчесність, академічна мобільність

76. **Бабенко Т.** Академічне письмо: структурування вступу до англomовної наукової статті (на прикладах англomовних дослідницьких статей) / Т. Бабенко // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. – № 2 (200). – С. 88–92. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_2_17 (02.10.2022 р.).

77. **Васілевський О. М.** Система забезпечення якості вищої освіти в контексті міжнародного стандарту ISO 21001:2018

/ О. М. Васілевський // Вимірювальна техніка та метрологія. – Львів, 2019. – Т. 80, вип. 4. – С. 41–48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/metrolog_2019_80_4_10 (02.10.2022 р.).

78. **Кошлань О.** Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: досвід провідних закладів вищої освіти України / О. Кошлань, О. Колдов, Л. Олійник // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 112–122.

Управління в системі вищої освіти та ЗВО, фінансування

79. **Допомога** випускникам // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 4.

Випускникам закладів вищої освіти, які здобули педагогічну освіту та уклали на строк не менш як три роки договір про роботу на посадах педагогів у школах та профтехмах, надається одноразова адресна грошова допомога.

80. **Імені Героїв Небесної Сотні** [стипендії] // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 6.

81. **Про патенти і кошти** // Освіта України. – Київ, 2022. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 4.

Роз'яснення: як ЗВО та наукові установи мають сплачувати збори за підтримання чинності патентів в умовах воєнного стану?

82. **Сергій Марченко**: не буде видатків, які не будуть переглянуті // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 7.

83. **Силадій І.** Децентралізація – стимулюючий чинник демократизації освіти / І. Силадій // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. – Київ, 2021. – Вип. 1 (13). – С. 65–67. – Режим доступу: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/pedagog>

[yk_13_2021.pdf](#) (02.10.2022 р.).

84. **"Ядерні"** стипендії науковцям // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 4.

Віденський центр з питань роззброєння та нерозповсюдження (Vienna Center for Disarmament and Non-Proliferation) започаткував нову програму для навчання українських спеціалістів – Emergency Fellowship Programme – Ukraine (EFPU). Програму було започатковано у зв'язку з повномасштабним військовим вторгненням Росії в Україну з метою підтримки наукових досліджень науковців та експертів з питань контролю над ядерною зброєю, нерозповсюдження та роззброєння в європейських установах.

Заклади вищої освіти, академічні та наукові установи

85. **Академічний** рейтинг ЗВО // Освіта України. – 2022. – 13 черв. (№ 23). – С. 5.

86. **Виявити** потреби і впоратися з викликами / підготував Дмитро Шулікін // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 29/30). – С. 6. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/29-30-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf>(14.09.2022 р.).

Скільки науковців були змушені залишити домівки і чи все райдужно у вчених, які знайшли притулок за кордоном? Днями проекту UAScience.Reload ("Українська наука: перезавантаження") виповнилось 100 днів. З цієї нагоди його ініціатори поділились з науковою спільнотою детальною інформацією про проєкт та результатами дослідження потреб українських науковців під час війни. Проєкт започатковано ініціативною групою представників ЗВО, установ, громадських організацій – Київського академічного університету, Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича,

Київського національного університету імені Тараса Шевченка, КНЕУ імені Вадима Гетьмана, ГО "Агенція європейських інновацій" і "Клуб економістів", Інституту математики НАН України, Національного фонду досліджень України та інших. Проект передбачає розробку рекомендацій для державних органів, наукових установ, закладів вищої освіти та інших організацій України, а також таких організацій за кордоном та міжнародних інституцій для підтримки української науки.

87. **Генсерук Г.** Цифрові інструменти комунікації в освітньому процесі закладу вищої освіти / Г. Генсерук, М. Бойко, С. Мартинюк // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 31–39. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

88. **Дащенко Н.** Інфомедійна грамотність в освітньому процесі університету: результати впровадження / Н. Дащенко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 96–106. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

89. **Запрошення** на стажування // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 5.

У серпні стартував набір на науково-дослідницьке стажування "Mitacs Globalink Research Internship" у 2023 році. "Запрошуємо студентів 3-го курсу денної форми навчання українських університетів різних освітніх спеціальностей (інженерні, технічні, математичні, гуманітарні та соціальні науки) узяти участь у програмі "Canada's Mitacs Globalink Research Internship Program for Ukraine". Стажування триватиме 12 тижнів в одному з канадських університетів.

90. **Конкурс** на ректорів // Освіта України. – Київ, **2022**. –

19 верес. (№ 36/37). – С. 4.

Міністерство освіти і науки оголошує конкурс на зайняття посад ректорів Національного університету "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"; Черкаського державного технологічного університету; Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу.

91. **Корисні** юридичні поради щодо... [статуту; ліцензії; штатного розпису; колективного договору; правил внутрішнього розпорядку; положень, інструкцій, політик, порядків, договорів; підписів] // Освіта України. – Київ, **2022**. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 9.

92. **Найкращі** інформатики // Освіта України. – Київ, **2022**. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 2.

Під час Міжнародної олімпіади з інформатики збірна України стала найкращою командою з Європи, а також посіла 6-те місце в загальному рейтингу. Це найкращий результат нашої збірної від 2005 року: дві золоті, одна срібна та одна бронзова медалі. Олімпіада розпочалася 7 серпня 2022 року в Індонезії та тривала 8 днів.

93. **Оршанський Л.** Вітчизняні науково-педагогічні школи у галузі теорії та методики трудового навчання / Л. Оршанський, І. Нищак, В. Ясеницький // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 21–26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_5 (01.10.2022 р.).

94. **Осипова Ю.** Розподіл майнових прав інтелектуальної власності на ОПІВ, створені у закладах вищої освіти України за договором замовлення / Ю. Осипова // Теорія і практика інтелектуальної власності. – Київ, **2021**. – № 6 (122). – С. 94–103.

95. **Університетські** перемоги // Освіта України. – Київ, **2022**. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 4.

Команда Київського національного університету імені Тараса Шевченка вдало виступила на 29 міжнародній математичній олімпіаді

для студентів університетів, що проходила з 1 по 7 серпня 2022 року у змішаному форматі. Студенти КНУ вибороли 12 командне місце серед 100 команд (664 учасників) з усього світу, які мали змогу брати участь як безпосередньо у болгарському Благоевграді, так і онлайн. Україну на Олімпіаді представляли команди ще двох університетів – НТУУ "КПІ імені Ігоря Сікорського" та Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, які посіли відповідно 50 та 93 місце. Підготовку команди забезпечували асистентка мехмату Оксана Чернова та студентка магістратури Олександра Козачок.

96. **Утєвський С.** Чи діждемося "плану Маршалла" для українського університету? / С. Утєвський // Світ. – Київ, 2022. – Лип. (№ 27/28). – С. 6. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/27-28-1.pdf> (14.09.2022 р.).

97. **Шулікін Д.** Університети "під обстрілом" проблем. Не лише вижити, а й розвиватись / Д. Шулікін // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 31/32). – С. 5. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Внаслідок війни українські університети стикнулись з величезним масивом викликів: від необхідності повної евакуації до зменшення контингенту студентів. Під час онлайн-дискусій у рамках дослідження Школи політичної аналітики Національного університету "Києво-Могилянська академія" "Університети в облозі: виклики для української системи вищої освіти після повномасштабного вторгнення росії в Україну" своїм досвідом поділилися переміщені ЗВО і виші, розташовані "на лінії вогню". Так учасники намагались віднайти рецепти – як допомогти університетам, які опинились у непростій ситуації. Звісно, переміщення не може не впливати на життєдіяльність університету і відповідно – на якість освіти. Цю

думку неодноразово висловлювали учасники обговорення.

**Київський національний університет імені Тараса
Шевченка**

98. **Вірити** в себе, бачити ціль, не бачити перешкод / підготували Світлана Галата та Ірина Баланчук // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 33/34). – С. 8. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/09/33-34.pdf> (14.09.2022 р.).

"Про одну команду, мета якої: навчати математики та фізики дітей молодшого та середнього шкільного віку. Причому робити це так, щоб інтерес до науки залишився на все життя. «У Києві подружилася зі студентами факультету фізики КНУ імені Тараса Шевченка, ми дискутували й думали, як зробити так, щоб діти ставилися до математики й фізики як до захопливої пригоди, а не як до нудного уроку "з-під палиці". Так і з'явилася ідея цікавих уроків на онлайн-платформі. Наша мета – зробити так, щоб людей, які цікавляться наукою, більшало і в Україні, і у всьому світі. І щоб навіть шестирічки розуміли, що математика – це цікаво й драйвово. Саме тому назвали нашу платформу Voffin, у перекладі з британського сленгу це означає веселого дослідника, який з цікавістю пізнає світ і працює на благо людей»".

99. **Гревцова Р. Ю.** Розвиток науково-викладацької діяльності у сфері права охорони здоров'я як запорука формування сучасного українського юриста / Р. Ю. Гревцова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, **2021**. – Вип. 3 (118). – С. 14–21. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydych_h_118_2021.pdf (27.09.2022 р.).

Розглянуто концепт права охорони здоров'я, який є новим для

української правничої науки, та його складові – медичне право, право охорони громадського здоров'я та фармацевтичне право. Досліджується досвід викладання дисциплін, що належать до царини права охорони здоров'я, у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, який є флагманом вітчизняної вищої освіти, зокрема і юридичної.

100. **Заярний О. А.** Розвиток основних інститутів галузі інформаційного права у працях учених-правників Київського національного університету імені Тараса Шевченка з 1991 року по 2021 рік / О. А. Заярний // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, **2021**. – Вип. 3 (118). – С. 32–37. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydych_h_118_2021.pdf (27.09.2022 р.).

101. **Зіркові** лектори КНУ // Освіта України. – Київ, **2022**. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 5.

Чотири професори провідних університетів світу читатимуть лекції для студентів КНУ імені Тараса Шевченка, двоє з професорів – це Філдсівські лауреати.

Павло Етінгоф, професор МІТ (Массачусетський технологічний інститут, США). Навчався на механіко-математичному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Запрошений спікер Міжнародного конгресу математиків. Працював в Математичному інституті Клея, Єльському та Гарвардському університетах. Нині – професор МІТ. Основні наукові здобутки в області теорії зображень та квантових груп. Вчений читатиме дисципліну "Математичний аналіз" для студентів I курсу.

Роман Вершинін, професор математики в Університеті Каліфорнія, Ірвайн, США, співдиректор Центру Алгоритмів, Комбінаторики і Оптимізації. Отримав визначну Міжнародну нагороду Асоціації

американських видавців PROSE Award for Excellence in Physical Sciences & Mathematics за книгу "High dimensional probability. An introduction with applications in Data Science". Вершинін читатиме дисципліну "High-dimensional probability and mathematical data science (Високорозмірна ймовірність та аналіз даних)" для студентів 3 курсу.

Юхим Зельманов, відомий професор Каліфорнійського університету м. Сан-Дієго, США, почесний доктор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, професор кафедри алгебри і комп'ютерної математики механіко-математичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. У 1994 році нагороджений Філдсівською премією за розв'язання ослабленої проблеми Бернсайда. Філдсівська премія є аналогом Нобелівської премії для математиків. Він читатиме дисципліну "Лінійна алгебра" для студентів 1 курсу.

Марина Вязовська, завідувачка кафедри теорії чисел, професорка Федеральної політехнічної школи Лозанни (EPFL) у Швейцарії, випускниця мех-мату КНУ. У 2022 році Марина Вязовська за свій розв'язок задачі пакування куль 8-вимірному просторі отримала одну з найпрестижніших у світі математики нагород – Медаль Філдса. Вона стала лише другою жінкою після Мар'ям Мірзахані і другою з українських математиків після Володимира Дрінфельда удостоєною цією медаллю. Вчена читатиме дисципліну "Дискретна математика" для студентів 1 курсу.

102. **КНУ** – перший у рейтингу // Освіта України. – Київ, **2022**. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 3.

КНУ імені Тараса Шевченка підтвердив лідерські позиції серед ЗВО України у черговій редакції Міжнародного рейтингу університетів світу Ranking Web of Universities (Webometrics), який представлено Національною дослідницькою радою Іспанії.

103. **Коваленко Т. О.** Розвиток науки земельного права у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: доба

незалежної України / Т. О. Коваленко, О. І. Заєць // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, 2021. – Вип. 3 (118). – С. 37–47. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydych_h_118_2021.pdf (27.09.2022 р.).

104. **Кодинець А. О.** Наука права інтелектуальної власності: поняття, особливості, напрями розвитку / А. О. Кодинець // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, 2021. – Вип. 3 (118). – С. 47–51. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydych_h_118_2021.pdf (27.09.2022 р.).

Досліджено поняття, особливості та напрями розвитку науки права інтелектуальної власності. Здійснено аналіз основних наукових шкіл права інтелектуальної власності, розглянуто специфіку становлення та генезису наукових досліджень у сфері інтелектуальної власності. Наголошено, що наука права інтелектуальної власності є системою знань і теоретичних уявлень про закономірності правового регулювання відносин у сфері охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності, тлумачення правових норм, результати аналізу й узагальнення практики їхнього застосування. Наука права інтелектуальної власності, як і саме право інтелектуальної власності, є досить молодим видом юридичних наук, проте вона вже має тривалу історію свого розвитку та відомих представників, зокрема й у межах Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Розвиток науки права інтелектуальної власності в Україні базується на декількох наукових школах (київській, одеській, львівській і харківській), що представлені потужними науковими осередками та навчальними установами. Київську школу права інтелектуальної власності формують два наукові центри: кафедра інтелектуальної

власності та інформаційного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. У Київському національному університеті імені Тараса Шевченка зародження та розвиток науки права інтелектуальної власності пов'язано з постаттю відомого вітчизняного вченого О. А. Підпризори. 2013 року почала своє функціонування на юридичному факультеті університету кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права. На сучасному етапі кафедра інтелектуальної власності та інформаційного права разом із Науково-освітнім центром з інтелектуальної власності з Київського національного університету імені Тараса Шевченка є потужним осередком розвитку науки права інтелектуальної власності в Україні.

105. **Міністри** у КНУ // Освіта України. – Київ, **2022**. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 4.

Міністр освіти і науки України Сергій Шкарлет із Міністром освіти, молоді та спорту Чеської Республіки Владіміром Балашем відвідали Київський національний університет імені Тараса Шевченка.

106. **Отрадна О. О.** Розвиток школи деліктного права в Університеті Святого Володимира – Київському національному університеті імені Тараса Шевченка / О. О. Отрадна // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, **2021**. – Вип. 3 (118). – С. 80–85. – Режим доступу:

http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydych_h_118_2021.pdf (27.09.2022 р.).

107. **Притика Ю. Д.** Формування національної доктрини цивільного процесу в роботах науковців Київського національного університету імені Тараса Шевченка в період незалежності України / Ю. Д. Притика, І. О. Ізарова // Вісник Київського національного

університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. – Київ, **2021**. – Вип. 3 (118). – С. 99–105. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/yurydyc_h_118_2021.pdf (27.09.2022 р.).

Львівський національний університет імені Івана Франка

108. **Галів М.** Науково-педагогічні кадри Львівського державного педагогічного інституту у перші повоєнні роки (1944–1953): повсякдення професійної діяльності / М. Галів, О. Свійонтик, М. Ющишин // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 12–20. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_4 (01.10.2022 р.).

109. **Генсекретар ООН** відвідав ЛНУ // Освіта України. – Київ, **2022**. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 4.

Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш відвідав факультет міжнародних відносин Львівського університету, де поспілкувався з Ректором Університету, членом-кореспондентом НАН України, професором Володимиром Мельником та з пресою. У своєму виступі Генеральний секретар ООН наголосив на вагомій ролі Львівського університету у формуванні і становленні європейських цінностей. Антоніу Гутерреш, зокрема, згадав про Герша Лаутерпахта, який навчався у Львівському університеті і брав участь у розробці Статуту ООН, що є надзвичайно важливим.

110. **Качмар В. М.** Львівський університет у 1784–1918 роках: організаційні, освітньо-наукові та національні трансформації : монографія / Володимир Качмар ; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, **2021**. – 531, [1] с.

111. **"Математичні"** подвійні дипломи // Освіта України. – Київ, 2022. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 4.

Четверо студентів факультету прикладної математики та інформатики Львівського національного університету імені Івана Франка успішно захистили магістерські роботи в рамках програми подвійного диплому "InterMaths Erasmus Mundus" з Університетом міста Л'Аква (Італія).

112. **Якубова Т.** Професор Львівського університету Шимон Ашкеназі та його книги / Т. Якубова, Я. Матвійшин // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2022. – № 5 (310). – С. 41–46.

Національна академія наук України

113. **Жук Г.** Забути про черги на заправках / Г. Жук ; підготувала Світлана Галата // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 31/32). – С. 7. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Дефіцит автомобільного палива відчують усі жителі України – і хоч нині стало трохи легше, ніхто не забув про кілометрові черги й захмарні ціни на бензин. Директор Інституту газу НАН України доктор технічних наук Геннадій Жук розповів, що проблема автомобільного палива нависла над Україною ще кілька років тому. Понад 80 % (!) автомобільного палива в нашій країні було імпортом (та ще й російським).

114. **Закликаємо** міжнародну спільноту покласти край російському ядерному тероризму. Заява НАН України // Світ. – Київ, 2022. – Лип. (№ 27/28). – С. 8. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/27-28-1.pdf> (14.09.2022 р.).

115. **Залізник Б.** Електродні матеріали для накопичувачів енергії

/ Б. Залізняка // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 31/32). – С. 7. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

На засіданні виконкому Ради Західного наукового центру НАН України й МОН України з доповіддю "Електродні матеріали для накопичувачів енергії" виступив науковий співробітник Чернівецького відділення Інституту проблем матеріалознавства ім. І. М. Францевича НАН України Володимир Боледзюк.

116. **Захаренко В.** Вячеслав Захаренко: "Найбільша цінність нашого інституту – люди" / В. Захаренко ; спілкувалася Світлана Галата // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 29/30). – С. 5. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/29-30-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Про справи науковців радіоастрономічного інституту НАН України на Харківщині розповів директор В'ячеслав Захаренко.

117. **Ільєнко Б.** Якісний бензин з малопотужних газових родовищ / Б. Ільєнко // Світ. – Київ, 2022. – Верес. (№ 33/34). – С. 6. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/09/33-34.pdf> (14.09.2022 р.).

118. **Кучук М.** "Ноїв ковчег" у пробірці / М. Кучук ; спілкувалася Світлана Галата // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 31/32). – С. 6. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Інститут клітинної біології та генетичної інженерії НАН України сьогодні виглядає так, як і вся наша країна: найцінніше наукове обладнання заховано під мішками з піском, але науковці вперто продовжують роботу. Зокрема, підтримують та досліджують

Серп. (№ 29/30). – С. 8. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/29-30-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

На засіданні Президії НАН України були представлені дослідження щодо оцінки соціально-психологічного стану населення України в умовах війни.

122. **Науковці** гідно тримають свій фронт / матеріали розвороту підготували Світлана Галата, Лариса Остролицька // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 35/36). – С. 6–7. – Режим доступу: <http://svit.kpi.ua/%d0%b0%d1%80%d1%85%d1%96%d0%b2-2/> (01.10.2022 р.).

"Пріоритетне місце в нашій Академії завжди посідало розв'язання найгостріших проблем, що поставали перед державою та суспільством", – сказав Президент НАН України Анатолій Загородній на засіданні Президії, підкреслюючи, що науковці усіх секцій і відділень Академії у цей відповідальний для країни час працюють над дослідженнями, що наближають перемогу, відновлення та розвиток України. І, таким чином, гідно тримають свій фронт. На цьому засіданні свої доповіді представили соціогуманітарії та учені Північно-Східного наукового центру НАН України й МОН України. Смолій В. "Історія – осмислення майбутнього"; Зеленько Г. "Україна має стати східноєвропейським економічним тигром"; Семиноженко В. "Науковий центр на лінії вогню".

123. **Скок М.** І Альцгеймер, і covid... з'ясувати механізми й запропонувати терапію / М. Скок ; підготував Дмитро Шулікін // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 35/36). – С. 8. – Режим доступу: <http://svit.kpi.ua/%d0%b0%d1%80%d1%85%d1%96%d0%b2-2/> (01.10.2022 р.).

Науковці Інституту біохімії імені О. В. Палладіна НАН України

розробили експериментальну модель участі нікотинових ацетилхолінових рецепторів у регуляції нейрозапалення, яку можна використати й для з'ясування механізмів і шляхів корекції як нейродегенеративних захворювань, як от хвороба Альцгеймера, так і наслідків захворювання на COVID-19. Про холінергічні механізми розвитку нейрозапалення і нейродегенерації на засіданні президії Національної академії наук України розповідала завідувачка лабораторії імунології клітинних рецепторів цього інституту академік Марина Скок.

124. **Чирков О.** Розрахувати стратегічний ресурс / О. Чирков ; підготував Дмитро Шулікін // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 35/36). – С. 8. – Режим доступу: <http://svit.kpi.ua/%d0%b0%d1%80%d1%85%d1%96%d0%b2-2/> (01.10.2022 р.).

Значення атомної енергетики для забезпечення енергетичної незалежності України важко переоцінити, а надто напередодні нинішнього осінньо-зимового періоду – найважчого за часів незалежності нашої країни. Нові методи оцінювання міцності та прогнозування ресурсу критичних елементів обладнання АЕС було висвітлено у доповіді в. о. директора Інституту проблем міцності імені Г. С. Писаренка НАН України Олександра Чиркова.

125. **Яцків Я.** Чи може бути космічною держава, яка не має національної космічної програми? / Я. Яцків ; підготував Дмитро Шулікін // Світ. – Київ, **2022**. – Серп. (№ 29/30). – С. 4. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/29-30-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Національний авіаційний університет

126. **Шулікін Д.** Обрати безпечний формат / підготував Дмитро Шулікін // Світ. – Київ, **2022**. – Серп. (№ 29/30). – С. 5. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/29-30-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Відбулась селекторна нарада в Національному авіаційному університеті щодо готовності закладів освіти до нового навчального року в умовах війни.

Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"

127. **Згуровський М.** Платформа повоєнної інноваційної трансформації України. Головним викликом для України нині й після війни є трансформація її економіки, обороноздатності та безпеки / М. Згуровський ; спілкувалася Лариса Остролицька // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 35/36). – С. 4–5. – Режим доступу: <http://svit.kpi.ua/%d0%b0%d1%80%d1%85%d1%96%d0%b2-2/> (01.10.2022 р.).

В НТУУ "Київський політехнічний університет імені Ігоря Сікорського" створили проектну пропозицію щодо Платформи повоєнної інноваційної трансформації України на базі Всеукраїнської інноваційної екосистеми "Sikorsky Challenge Україна".

128. **Кулик Н.** Борис Ковальський: "Спорт і наука стали моїм життям" / Н. Кулик // Світ. – Київ, **2022**. – Верес. (№ 33/34). – С. 7. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/09/33-34.pdf> (14.09.2022 р.).

Борис Павлович Ковальський – жива легенда НТУУ "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". Відомий український

історик, професор, у минулому – багаторічний завідувач кафедри, автор багатьох статей на історичні та історико-політичні теми, які у різні часи друкувалися в українських ЗМІ. А також – член збірних команд України з важкої та легкої атлетики, чемпіон і призер багатьох всеукраїнських і міжнародних змагань, колись – студентських, тепер – ветеранських, на які їздить з 1995 року та ніколи не повертається з порожніми руками.

129. **Кулик Н.** "Приходьте обійматися зі звірами" / Н. Кулик // Світ. – Київ, 2022. – Серп. (№ 31/32). – С. 8. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/31-32-%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%81%D0%BD%D1%83%D1%82%D0%BE.pdf> (14.09.2022 р.).

Такими словами журналістів газети "Світ" провела Соф'я Данілова, засновниця кийвського притулку "Хатуль Мадан", розташованого в одному із складських приміщень КПІ. За місяці війни тут знайшли притулок сотні тварин, вивезених волонтерами з гарячих зон – Ірпеня, Бучі, Бородянки, Лисичанська, Бахмута... Безпритульних та "колишньодомашніх" загублених або зраджених господарями.

130. **Новіков О.** Ми достойно прийняли бій на кіберфронті / О. Новіков ; підготував Дмитро Шулікін // Світ. – Київ, 2022. – Лип. (№ 27/28). – С. 4–5. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp-content/uploads/2022/08/27-28-1.pdf> (14.09.2022 р.).

На засіданні Президії НАН України директор фізико-технічного інституту НТУУ "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" Олексій Новіков розповів про загрози у кібернетичному просторі.

131. **Остролуцька Л.** Технологічні серця Познані й Києва б'ються в унісон / Л. Остролуцька // Світ. – Київ, 2022. – Верес. (№ 33/34). – С. 4–5. – Режим доступу: <https://svit.kpi.ua/wp->

<content/uploads/2022/09/33-34.pdf> (14.09.2022 р.).

"Технологічне серце Великопольщі" – так названо у спецвипуску журналу "Голос політехніки" Познанський технічний університет. Йдеться про наукові дослідження вишу та їхній вплив на суспільство і польську економіку. Чимало років це серце відкрите для дружби й співпраці з Україною, зокрема, з НТУУ "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".

Національний університет біоресурсів і природокористування України

132. **Безпілотні** технології в НУБіП // Освіта України. – Київ, 2022. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 4.

133. **Володимир** Альохін: Перше завдання, яке ми поставили після звільнення, викопати криницю / спілкувався Максим Короденко // Освіта України. – Київ, 2022. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 6–7.

Йдеться про Немішаєвський фаховий коледж НУБіП України.

134. **Лісівничо-просвітницький** центр // Освіта України. – Київ, 2022. – 19 верес. (№ 36/37). – С. 5.

Навчально-наукову базу НУБіП поповнив лісівничо-просвітницький центр.

135. **Обрамбальський В.** НУБіП розпочав новий навчальний рік / В. Обрамбальський // Урядовий кур'єр. – Київ, 2022. – 18 серп. (№ 179). – С. 12.

Національний університет "Львівська політехніка"

136. **До 100-річчя** заснування кафедри інформаційно-вимірювальних технологій // Вимірювальна техніка та метрологія. –

Львів, 2019. – Т. 80, вип. 4. – С. 41–48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/metrolog_2019_80_4_4 (02.10.2022 р.).

137. **Муқан Н.** Дослідження ставлення викладачів до організації професійного розвитку у дистанційному форматі (на прикладі Національного університету "Львівська політехніка") / Н. Муқан, Н. Морська // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. – № 1 (199). – С. 33–38. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_8 (02.10.2022 р.).

Національний університет "Острозька академія"

138. **Готуватимуть** поліграфологів // Освіта України. – Київ, 2022. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 3.

У Національному університеті "Острозька академія" навчатимуть на поліграфологів студентів спеціальностей "Психологія", "Громадське здоров'я", "Національна безпека". Острозька академія й Громадська організація "Інститут психофізіологічних досліджень «Поліграфцентр Захід»" домовилися про співпрацю у цій сфері.

139. **Плюс** три проєкти ERASMUS+ // Освіта України. – Київ, 2022. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 4.

Програма імені Жана Моне є однією з освітніх програм Європейського Союзу. Її мета – підвищення знань про ЄС і принципи європейської інтеграції. Програма передбачає стимулювання викладання навчальних курсів у рамках європейських студій, проведення досліджень, а також налагодження міжкультурного діалогу. Національний університет "Острозька академія" цьогоріч виграв три проєкти програми Erasmus+ напрямку JeanMonnet.

140. **Про філософію** змін // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 5.

У Національному університеті "Острозька академія" 26 серпня

відбувся форум "Філософія змін 2.0. Освіта Рівненщини. Освітній фронт" за підтримки Міністерства освіти і науки України та департаменту освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації. Захід складався з десяти смислових платформ, зокрема – це "Зміна освітньої парадигми"; "Кожна школа – окрема держава"; "Рівні права кожної дитини на життя та освіту"; "Особистість, яка цікава суспільству"; "Ми – ідентичність"; "Професіонали для професіоналів"; "Новий імідж закладу освіти"; "Ринок праці"; "Освіта з європейськими цінностями"; "Монетизація особистісного бренду".

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

141. **Наука** очищення // Освіта України. – Київ, **2022**. – 22 серп. (№ 32/33). – С. 4.

Тетяна Татарчук, доцентка кафедри хімії факультету природничих наук та директорка Навчально-наукового центру хімічного матеріалознавства та нанотехнологій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, стала однією із переможниць конкурсу, оголошеного Національним науковим центром (Narodowe Centrum Nauki, NCN, Республіка Польща). Вона виграла грант в межах спеціальної програми NCN, адресованої українським науковцям. Відповідно до гранту вже з серпня місяця доцентка Тетяна Татарчук матиме можливість проводити наукові дослідження на базі Ягеллонського університету (м. Краків, Республіка Польща). Загалом до участі в конкурсі було подано 213 заявок, з яких 51 заявка отримала фінансування.

Сумський державний університет

142. **СумДУ: наблизити нанотехнології** // Освіта України. – Київ, 2022. – 5 верес. (№ 34/35). – С. 5.

Від Європейської комісії для Сумського державного університету. Центр біомедичних досліджень та україно-шведський центр "SUMEYA" отримали новий проєкт за програмою Horizon Europe MSCA-SE.

Харківська державна академія культури

143. **Соляник А.** Ректор-новатор вищої гуманітарної освіти України (до 80-річчя від дня народження Василя Миколайовича Шейка) / А. Соляник, Н. Кушнарєнко // Вісник Книжкової палати. – Київ, 2022. – № 3 (308). – С. 48–52.

144. **Шейко В.** Освіта і суспільство / В. Шейко, Н. Кушнарєнко // Вища школа. – Київ, 2021. – № 12 (208). – С. 7–18.

Висвітлено понад 90-річний плідний досвід функціонування Харківської державної академії культури.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

145. **Глибицька С.** Історик та архівіст Віктор Барвінський і бібліотека Харківського університету / С. Глибицька // Бібліотечний форум. – Київ, 2022. – № 2 (28). – С. 49–52.

Йдеться про життя та діяльність репресованого історика та архівіста Віктора Олександровича Барвінського, який деякий час працював у Фундаментальній бібліотеці Імператорського Харківського університету, згодом – у Центральній науково-навчальній бібліотеці (тепер – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна).

***Черкаський національний університет імені Богдана
Хмельницького***

146. **Черкаський** національний університет імені Богдана Хмельницького на шпальтах провідних газет Черкащини 1992–2020 рр. : матеріали прес-моніторингу / Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького, Наук. б-ка ім. Михайла Максимовича ; [авт.-упоряд.: Г. М. Голиш, О. В. Ільченко]. – Черкаси : Вертикаль, **2021**. – 403, [1] с.

Учасники навчально-виховного процесу

Студенти

147. **Зубенко О. М.** Стилі життя сучасної студентської молоді / О. М. Зубенко // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Психологія. – Харків, **2020**. – Вип. 69. – С. 74–80.

148. **Кузнєцов М. А.** Цінність власного життя у студентів : структура, чинники, особливості переживання : монографія / М. А. Кузнєцов, Н. Діаб, Н. В. Підбуцька. – Харків : Діса Плюс, **2022**. – 303, [1] с.

149. **Мамус Г.** Просторове мислення студентів закладів вищої освіти як показник інтелектуального розвитку їх особистості / Г. Мамус, А. Урський, Г. Гавришак // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 135–141. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

**Форми, методи і педагогічні технології у вищому
навчальному закладі**

150. **Артемов В.** Застосування ризик-орієнтованого підходу навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання / В. Артемов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2019**. – Вип. 1 (41). – С. 9–14. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_41_2019.pdf (27.09.2022 р.).

151. **Ашиток Н.** Проблеми впровадження цифрових технологій в дистанційне навчання у вищій школі / Н. Ашиток, Ю. Галь // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 33–38. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_7 (01.10.2022 р.).

152. **Бахов І.** Використання адаптивних та інтелектуальних освітніх технологій у підготовці сучасних фахівців / І. Бахов // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2019**. – Вип. 1 (41). – С. 14–18. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_41_2019.pdf (27.09.2022 р.).

153. **Главацька О.** Перспективи використання мультимедійних демонстрацій, створених засобами Flash / О. Главацька, І. Грод // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 25–31. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

154. **Гладкий О.** Doom Zoom і Google Classroom, або модульна свідомість як наслідок модульності подій / О. Гладкий, В. Лисяна // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 43–48.

155. **Ісаєва О.** Кейс-технологія як інноваційний підхід

викладання дисциплін у кризових умовах / О. Ісаєва, Г. Шайнер, І. Розман // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 39–43. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_8 (01.10.2022 р.).

156. **Кизилова В. В.** Розвиток навичок ефективного читання в здобувачів вищої освіти: з досвіду роботи / В. В. Кизилова // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, **2022**. – № 1 (179). – С. 27–37. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_4 (01.10.2022 р.).

157. **Козлакова Г.** Організація науково-освітніх заходів в умовах дистанційних комунікацій / Г. Козлакова // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 57–62.

158. **Курило В. С.** Формування психологічних якостей майбутніх фахівців гуманітарного профілю в процесі професійної підготовки / В. С. Курило, О. Л. Караман // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, **2022**. – № 1 (179). – С. 17–26. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_3 (01.10.2022 р.).

159. **Левченко Є. В.** Культура міжнаціональних відносин у структурі гуманітарної освіти / Є. В. Левченко // Українські культурологічні студії. – Київ, **2021**. – № 1 (8). – С. 20–23. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrks_2021_1_6 (02.10.2022 р.).

Доведено, що культура міжнаціональних відносин постає безпосереднім діалогом між представниками різних національностей, що уможливорює існування і розвиток національної культури в умовах сучасного суспільства (масового, віртуального, глобального, інформаційного). Обґрунтовано, що головною умовою та наслідком взаємодії представників різних національностей та етносів є визнання їхньої неповторності й унікальності та водночас повага і толерантне ставлення до їхньої культури, традицій, обрядів тощо. Водночас

відбувається формування глобальної ідентичності, тобто виникає усвідомлення потреби жити разом. Наукова новизна полягає в обґрунтуванні того, що на сучасному етапі розвитку суспільство перебуває у стані докорінних, масштабних системних перетворень. Людство потребує навчання культурі міжнаціональних відносин, оскільки сучасні потоки міграцій змінюють культурну картину по всьому світу, зокрема у США, країнах Західної Європи. Культура "старіючої" Європи суттєво трансформується під натиском міграційних потоків, що утверджують власну культуру і релігію. Отже, початок XXI ст. характеризується розвитком постглобалізації, яка одночасно утверджує глобальну і національну ідентичності. Людство визнає той факт, що політичні, економічні фактори є вторинними щодо культури і релігії, які є основними ідентифікаторами націй та етносів. Саме культура акумулює в собі необхідну стійку сукупність символів, які як на індивідуальному, так і на колективному рівні є визначальними ознаками етносів, націй, держав.

160. **Павлов В.** *Методологічні засади дистанційного навчання* / В. Павлов // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 36–42.

Осмилюється роль методології в організації дистанційного навчання у вищій школі. Особлива увага звертається на зміст і форму цього процесу.

161. **Почтарьов С. О.** *Формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання* / С. О. Почтарьов // Економічний вісник університету. – Переяслав-Хмельницький, **2022**. – Вип. 52. – С. 19–22.

162. **Сікорський П.** *Кібернетичні вимоги до освітнього процесу у вищих навчальних закладах* / П. Сікорський, І. Колодій // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 29–37.

163. **Сліпчишин Л.** *Особливості впровадження STEAM підходу*

у вищу освіту / Л. Сліпчишин, О. Стечкевич // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. – № 2 (200). – С. 17–22. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_2_5 (02.10.2022 р.).

164. **Степаненко В. І.** Використання потенціалу соціальних мереж у формуванні критичного мислення здобувачів вищої освіти / В. І. Степаненко, В. В. Степаненко // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, 2022. – № 1 (179). – С. 71–80. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_8 (01.10.2022 р.).

165. **Стечкевич О.** Особливості організації змішаного та дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти / О. Стечкевич // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. – № 1 (199). – С. 101–106. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_20 (02.10.2022 р.).

166. **Формування професійних компетентностей майбутніх магістрів початкової освіти** / О. Шквир, Г. Дудчак, Н. Казакова, Н. Сівак // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. – № 1 (199). – С. 49–56. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_11 (02.10.2022 р.).

Аграрна освіта

167. **Поліщук А. В.** Використання інноваційних технологій при іншомовній підготовці майбутніх фахівців аграрно-інженерних спеціальностей / А. В. Поліщук // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, 2022. – № 1 (179). – С. 59–70. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_7 (02.10.2022 р.).

Військова освіта

168. **Актуальні напрями удосконалення системи фізичної**

підготовки слухачів та курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання / А. Забора, О. Соколов, О. Лопатюк, О. Хацаюк, Т. Шевченко // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 59–68. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

169. **Алещенко В.** Морально-психологічне забезпечення сил оборони держави: педагогічний аспект / В. Алещенко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2019. – Вип. 1 (41). – С. 5–9. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_41_2019.pdf (27.09.2022 р.).

170. **Близнюк В.** Психолого-педагогічні особливості процесу професійної підготовки майбутніх офіцерів правоохоронної діяльності Збройних Сил України в умовах бакалаврату / В. Близнюк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2021. – Вип. 2 (46). – С. 5–9. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_46_2021.pdf (27.09.2022 р.).

171. **Бондаренко О.** Формування готовності майбутніх офіцерів Збройних Сил України до професійної діяльності у військових ліцях як педагогічна проблема / О. Бондаренко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2021. – Вип. 2 (46). – С. 9–12. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_46_2021.pdf. (27.09.2022 р.).

172. **Боровик Л.** Методичні аспекти викладання вибіркового дисциплін під час навчання майбутніх офіцерів-прикордонників / Л. Боровик, О. Боровик // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. –

№ 2 (200). – С. 38–43. – Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_2_9 (02.10.2022 р.).

173. **Васильєв О.** Теоретичні аспекти інноваційного розвитку військової освіти / О. Васильєв // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 9–22. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

174. **Взаємозв'язок** між показниками біологічного віку та фізичної підготовленості курсантів ВВНЗ / Д. Оленєв, С. Присяжнюк, В. Шемчук, О. Юденко, О. Старчук // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 154–167. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

175. **Городянська Л.** Системно-логічний підхід до організації дистанційного навчання в системі військової освіти / Л. Городянська // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2021. – Вип. 2 (46). – С. 13–17. – Режим доступу:
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_46_2021.pdf (27.09.2022 р.).

176. **Зарічанський О.** Психологічні аспекти формування лідерських якостей у професійній підготовці майбутніх офіцерів-лідерів / О. Зарічанський, О. Голуб // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2021. – Вип. 3 (47). – С. 19–22. – Режим доступу:
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_47_2021.pdf (27.09.2022 р.).

177. **Зіборєва О.** Форми публічного адміністрування підготовки кадрів з вищою військовою освітою для Збройних Сил України / О. Зіборєва // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2021. – Вип. 3

(47). – С. 51–53. – Режим доступу:
http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_47_2021.pdf (27.09.2022 р.).

178. **Козубцов І.** Сучасна теорія та практика підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах на засадах методологічної культури / І. Козубцов, Л. Козубцова, Ю. Хлапонін // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 102–111. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

179. **Негативізм** курсантської молоді як соціально-психологічне явище / К. Кравченко, О. Скрябін, О. Соколїна, А. Зарицька // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, 2021. – Вип. 3 (47). – С. 23–30. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_47_2021.pdf (27.09.2022 р.).

180. **Політика НАТО** у сфері воєнної науки: організація наукової і науково-технічної діяльності, принципи та підходи / М. Полторац, С. Горбачевський, Г. Красота-Мороз, В. Мацьовитий, І. Плохута // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 168–178. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

181. **Приходько Ю.** Актуальні проблеми трансформації стану та якості системи вищої військової освіти / Ю. Приходько // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 179–196. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

182. **Програма** формування готовності курсантів ВВНЗ, які спеціалізуються в практичній стрільбі до змагальної діяльності / Ю. Самсонов, Є. Гарбар, Є. Безбородов, В. Толокнєєв, А. Литовченко // Військова освіта. – Київ, 2022. – № 1 (45). – С. 249–264. – Режим

доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

183. **Рахманов В.** Основні етапи системного підходу до навчання у вищому військовому навчальному закладі / В. Рахманов, Л. Тимчук // Військова освіта. – Київ, **2022**. – № 1 (45). – С. 207–218. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

184. **Рижиков В.** Особливості побудови професіограми сучасного наукового працівника наукових підрозділів вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та наукових установ у системі Міністерства оборони України / В. Рижиков, К. Горячева, С. Бурий // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – Київ, **2021**. – Вип. 3 (47). – С. 5–11. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/viyskovi_47_2021.pdf (27.09.2022 р.).

185. **Talent Management** в системі військової освіти України / О. Цевельов, Д. Вітер, О. Мітягін, Н. Шабатіна // Військова освіта. – Київ, **2022**. – № 1 (45). – С. 265–273. – Режим доступу: <http://znp-vo.nuou.org.ua> (02.10.2022 р.).

Вища педагогічна освіта, післядипломна педагогічна освіта

186. **Бойчук Ю.** Тенденції і перспективи розвитку сучасної педагогічної освіти / Ю. Бойчук // Новий колегіум. – Харків, **2021**. – № 4 (106). – С. 3–14. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NovKol_2021_4_3 (01.10.2022 р.).

187. **Бутенко Л. Л.** Концепт-карти як засіб методологізації загальнопедагогічної підготовки майбутніх учителів / Л. Л. Бутенко // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, **2022**. – № 1 (179). – С. 3–16. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_2

(01.10.2022 р.).

188. **Вільчинська Т.** Особливості підготовки вчителя-філолога через вибірккові лінгвістичні дисципліни когнітивного спрямування / Т. Вільчинська, Г. Бачинська, О. Вербовецька // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 64–72. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615>

(02.10.2022 р.).

189. **Вітченко А.** Проблеми підвищення кваліфікації викладачів у сучасній вищій школі: від формотворчості й експериментаторства до інноваційного пошуку / А. Вітченко // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 19–35.

Присвячена питанням оновлення сучасної теорії і практики підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників у системі післядипломної педагогічної освіти.

190. **Кушнірук С.** Концептуальні підходи до формування змісту освітньо-професійної програми бакалаврського рівня "педагогіка дозвілля" / С. Кушнірук, І. Дубровіна, О. Тепла // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2022**. – № 1 (199). – С. 62–67. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_13 (02.10.2022 р.).

191. **Механізми** формування інфомедійної грамотності у студентів педагогічних спеціальностей / А. Йордан, О. Мединська, Г. Синоруб, Н. Особа // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 106–116. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

192. **Одинцова Г.** Використання byod-технології у процесі удосконалення лексикографічної компетентності майбутніх учителів початкової школи / Г. Одинцова // Наукові записки Тернопільського

національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, 2022. – Т. 1, № 1. – С. 176–181. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

193. **Радюк І.** Науково-дослідницька робота як складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкових класів / І. Радюк // Молодь і ринок. – Дрогобич, 2022. – № 1 (199). – С. 123–127. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_24 (02.10.2022 р.).

194. **Стецула Н.** Метод проєктів в контексті формування екологічної компетентності майбутніх учителів природничих спеціальностей / Н. Стецула // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, 2022. – Т. 1, № 1. – С. 56–64. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

195. **Чайковська Г.** Формування компетентностей сталого розвитку в процесі фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи / Г. Чайковська // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, 2022. – Т. 1, № 1. – С. 72–80. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

Екологічна освіта

196. **Екологічна освіта англійською мовою у вищій школі** / Т. Дудар, Т. Саєнко, М. Радомська, А. Явнюк // Вища освіта України. – Київ, 2022. – № 1/2 (84/85). – С. 63–71.

Економічна освіта

197. **Карамушка Л. М.** Психологічні тренінги для підготовки менеджерів та персоналу освітніх організацій : (реалізація технологічного підходу) : навч. посіб. / Карамушка Людмила Миколаївна ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка, Лаб. організаційної та соц. психології, Укр. асоц. організаційних психологів та психологів праці. – Київ : Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, **2022**. – 143, [1] с.

Журналістська освіта

198. **Башманівська Л.** "Стилістика засобів масової інформації" як навчальна дисципліна в підготовці майбутнього журналіста / Л. Башманівська, В. Башманівський // Вісник Книжкової палати. – Київ, **2022**. – № 6 (311). – С. 26–30.

Інженерно-технічна освіта

199. **Габрусєва Н.** Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов формування професійної відповідальності студентів технічних спеціальностей у процесі вивчення суспільних дисциплін / Н. Габрусєва // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 125–136. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

200. **Любарєць Л.** Становлення конкурентоспроможності майбутніх фахових молодших бакалаврів з інженерії програмного забезпечення / Л. Любарєць, А. Любима // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 38–43.

201. **Прилипко В.** Використання електронної навчальної

платформи Moodle як ефективний спосіб формування правової компетентності бакалаврів інженерних спеціальностей у процесі фахової підготовки / В. Прилипко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 101–105. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_19 (01.10.2022 р.).

Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

202. **Гетьманова Т.** Дистанційне навчання як один з інструментів безперервної інформаційно-бібліотечної освіти / Т. Гетьманова // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. – Київ, **2022**. – № 3 (29). – С. 48–50.

Висвітлено досвід роботи Наукової бібліотеки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова з дистанційного навчання співробітників, що сприяло удосконаленню роботи бібліотеки, упровадженню нових форм і методів обслуговування користувачів, активізації проєктної діяльності.

203. **Кухтяк О.** Особливості розроблення навчально-методичного забезпечення професійної підготовки бакалаврів спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" в контексті компетентісного підходу / О. Кухтяк // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2022**. – № 1 (199). – С. 140–143. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_27 (02.10.2022 р.).

204. **Лєсовець Н. М.** ● Практико зорієнтовані технології в підготовці конкурентоспроможних фахівців інформаційно-документознавчої галузі / Н. М. Лєсовець // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, **2022**. – № 1 (179). – С. 38–47. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=OsDon_2022_1_5 (01.10.2022 р.).

205. **Матвієнко О.** Професіологічний дискурс спеціальності "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" / О. Матвієнко, М. Цивін // Вісник Книжкової палати. – Київ, **2022**. – № 7 (312). – С. 23–30. – Режим доступу: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/263176> (01.10.2022 р.).

Медична освіта

206. **Ісаєва О.** Діалогічна технологія в освіті студентів-медиків / О. Ісаєва, Г. Шайнер // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2022**. – № 2 (200). – С. 29–33. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_2_7 (02.10.2022 р.).

207. **Кашина Г.** Розширення цифрових навичок науково-педагогічних працівників медичних ЗВО в системі післядипломної освіти / Г. Кашина // Вища освіта України. – Київ, **2022**. – № 1/2 (84/85). – С. 44–50.

208. **Рудакова Н.** Актуальні питання підготовки бакалаврів медсестринства у системі реформування реабілітаційної допомоги / Н. Рудакова // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 149–155. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_28 (01.10.2022 р.).

Природничо-математична освіта

209. **Актуалізація** нового матеріалу з фізики як один з основних методів адаптації першокурсників у ЗВО в умовах дистанційного

навчання / Ю. Ф. Носачов, Д. В. Савченко, Т. Г. Чижська, О. О. Штофель // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 21–24. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

210. **Атаманчук П. С.** Формування педагогічного кредо фахівця фізико-технологічного профілю в умовах STEM-інтеграційних освітніх інновацій / П. С. Атаманчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 7–13. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

Окреслений "Новою Українською Школою", пріоритетний розвиток природничо-математичної освіти (STEM-освіти), орієнтує на розробку, створення та обґрунтування концептуальних ліній управління навчанням, методології освітнього прогнозу й сценаріїв інноваційних технологій результативного навчання. Сформованість прогнозованого авторського природничо-наукового кредо майбутнього фахівця будь-якого профілю трактуємо як закономірний наслідок управління навчанням. Цілеспрямовані управлінські впливи здійснюються на основі об'єктивного контролю результатів навчально-пізнавальної діяльності індивіда. Компетентнісно-світоглядні надбання, як еталонні вимірники якості знань конкретного здобувача, – це інтеграція мір обізнаності як з конкретних навчальних дисциплін, такі методик їх навчання (бінарна цілезорієнтованість навчання).

211. **Варакута О.** Інноваційні технології та моделі змішаного навчання в освітньому процесі з географії / О. Варакута // Наукові

записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Географія. – Тернопіль, **2022**. – Вип. 52, № 1. – С. 29–37.

212. **Дембіцька С. В.** Сучасні інформаційні технології як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти / С. В. Дембіцька, М. О. Мястковська, Д. Я. Мястковська // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 14–17. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

Проаналізовані їх переваги та недоліки, напрямки використання в освітньому середовищі, потенціал щодо активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Окреслені перспективи подальших наукових розвідок, які полягають в обґрунтуванні педагогічних умов використання сучасних інформаційних технологій як засобу активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти.

213. **Демкова В. О.** Електронний навчально-методичний комплект "природничі науки в педагогічних університетах: лабораторний експеримент з фізики в хмаро орієнтованому середовищі" / В. О. Демкова, Н. А. Мисліцька, В. Ф. Заболотний // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 96–100. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

214. **Застосування** новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій в сучасній науці та освіті / Ю. В. Коваль, Л. В. Ящинський, Д. А. Захарчук, Л. І. Панасюк // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 100–103. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

У статті розкривається процес використання новітніх інформаційно-комп'ютерних технологій в межах сучасної науки та освіти. Розглянуто й проаналізовано основні аспекти роботи з комп'ютером як викладачів, так і студентів. Виражено ключові риси самостійної роботи студентів з комп'ютером під час формування нових знань та умінь з фізики. Процес впровадження інформаційних технологій в освітній процес досить складний і вимагає глибокого осмислення. З одного боку ІТ відіграють важливу роль в забезпеченні ефективності освітнього процесу, з іншого – може з'явитися проблема темпу засвоєння студентами матеріалу за допомогою комп'ютера, тобто проблема можливої індивідуалізації навчання. Так, комп'ютерні лабораторні роботи допомагають досліджувати те чи інше явище з більшою точністю. Вони дають можливість виконати лабораторну роботу за допомогою імітаційної моделі. Математичний апарат, закладений у функціонування моделі дає можливість отримувати значення фізичних величин близьких до реальних, і відповідно, робити правильні висновки про фізичний зміст явища або проекту. Моделі лабораторних робіт реалізовані на основі діяльнісного підходу передбачають не тільки спостереження фізичних процесів та явищ, які моделюються системою, а безпосередню участь в них студента (наприклад, вибір необхідного обладнання), що суттєво підсилює навчальний вплив лабораторних робіт.

215. **Ніженковська І.** Підручник "Біологічна і біоорганічна хімія" у 2 книгах / І. Ніженковська, О. Кузнецова // Вища школа. – Київ, **2021**. – № 12 (208). – С. 93–99.

216. **Новіцька Т. В.** Деякі аспекти підготовки фахівців в галузі математичних та природничих наук у контексті зміни сучасної освітньої парадигми / Т. В. Новіцька // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 18–21. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

Вузкоспеціалізованого професійного мислення, яке домінує сьогодні в освіті, недостатньо для вирішення глобальних проблем людства. У час коли наукові дослідження стають все більш комплексними, набувають трансдисциплінарного характеру. Існуюча система освіти потребує трансформації. А особливо, якщо мова йде про підготовку фахівців у галузі математичних та природничих наук. Тих які мають безпосереднє відношення до експерименту (фізик, хімік, математик тощо), тих які повинні постійно приймати рішення та нести за них відповідальність. Постає питання які інноваційні освітні технології необхідно використовувати, щоб забезпечити якісну освітню підготовку, а головне якими компетентностями має володіти фахівець, щоб відповідати сучасним запитам суспільства та бути спроможним досягнути між-, мульти-, плюро-, трансдисциплінарні підходи? Не менш актуальними видаються й питання щодо дисциплін, які повинна містити програма підготовки здобувачів вищої освіти, щоб забезпечити необхідні компетентності.

217. **Організація** самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання / Т. М. Точиліна, А. В. Точілін, І. І. Філіпенко, Т. В. Строгонова // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського

національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2021. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 42–44. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

218. **Панчук О. П.** Роль лабораторного практикуму з фізики як складової практичної підготовки студентів природничого профілю / О. П. Панчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2021. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 25–28. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

219. **Піменов Д. О.** Методика вивчення газових законів на основі сучасних цифрових технологій / Д. О. Піменов, Г. О. Шишкін // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2021. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 111–116. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

220. **Поведа Т. П.** Особливості організації науково-дослідної роботи здобувачів вищої освіти на перших етапах навчання в університеті / Т. П. Поведа, Р. А. Поведа // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2021. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 120–125. –

Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119>
(01.10.2022 р.).

Тенденції розвитку вищої освіти в Україні передбачають підготовку на педагогічних спеціальностях закладів вищої освіти учителя-дослідника, здатного розуміти особливості науково-дослідної діяльності, долучатись до неї самому та активно долучати до цього процесу учнів. Актуальною ця проблема є у процесі підготовки вчителів фізики, оскільки зміст цього навчального предмета має також і прикладну спрямованість та реалізується переважно шляхом застосування практичних методів і форм організації занять. У статті висвітлено елементи методики формування основ дослідницької компетентності майбутніх учителів фізики на початковому етапі навчання у ЗВО. Наведено фрагмент робочої навчальної програми з курсу "Основи наукових досліджень", яка є першим етапом в підготовці та організації науково-дослідної роботи студентів спеціальності Середня освіта (Фізика).

221. **Реалізація** можливостей сучасних дидактичних концепцій при формування природничо-наукової компетентності здобувачів знань в умовах stem-освіти / Ю. В. Мендерецький, У. І. Недільська, С. С. Придеткевич, Б. В. Матвійчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 103–107. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119>
(01.10.2022 р.).

222. **Садовий М. І.** Робототехнічні комплекти в освітньому процесі / М. І. Садовий, Д. В. Соменко, О. М. Трифонова // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. –

Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 125–128. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

223. **Сальник І. В.** Розвиток нелінійного мислення учнів в експериментально-дослідницькій діяльності з фізики / І. В. Сальник, Е. П. Сірик, О. І. Мірошниченко // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 28–32. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

224. **Семенишена Р. В.** Роль віртуальних лабораторних робіт у формуванні фахової компетентності студентів в умовах дистанційного навчання / Р. В. Семенишена, О. В. Шевчук // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 128–131. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

225. **Смалько О. А.** Формування культурно-естетичного світогляду майбутніх ІТ-фахівців / О. А. Смалько // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 32–38. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

226. **Ткаченко А. В.** Деякі аспекти впровадження технології змішаного навчання у практику підготовки майбутніх вчителів фізики та інформатики / А. В. Ткаченко, В. Г. Гриценко // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 39–41. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

227. **Федчишин О.** Методичні основи використання phet-симуляцій у процесі вивчення фізики / О. Федчишин, С. Мохун, П. Чопик // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 16–24. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

228. **Чорна О. Г.** Формування готовності здобувачів вищої освіти до науково-дослідної діяльності / О. Г. Чорна, О. М. Рачковський // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 171–174. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

229. **Шишкін Г. О.** Цифрові технології у побудові моделей механічного руху та взаємодії тіл / Г. О. Шишкін, К. М. Зикова // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах

STEM-освіти. – С. 131–135. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

Підвищення якості навчання фізики неможливе без формування у здобувачів освіти навичок побудови образних фізичних моделей явищ та процесів, що вивчаються. Формування фізичних та математичних моделей залежностей між фізичними величинами є однією з актуальних проблем методики навчання фізики. Наше дослідження спрямоване на вирішення проблеми формування в студентів-фізиків та учнів старших класів закладів середньої освіти уявних моделей фізичних процесів на основі використання цифрових технологій. В роботі використовували цифровий вимірювальний комплекс разом з персональним комп'ютером. Доведено, що проведення навчального фізичного експерименту з одночасним відображенням результатів дослідження у вигляді таблиць і графіків підвищує рівень засвоєння навчального матеріалу. Для формування у здобувачів освіти навичок побудови математичних моделей різних видів механічного руху та взаємодії тіл, пропонується використовувати програмне забезпечення та методи цифрової обробки результатів проведеного експерименту. Зміни параметрів об'єктів з одночасним знаходженням відповідних математичних залежностей дає можливість здобувачам освіти встановлювати взаємозв'язки між математичними символами та фізичними величинами. Такий підхід забезпечує формування вмінь будувати математичні моделі процесів або об'єктів та значно підвищує якість засвоєння навчального матеріалу.

230. Шут М. І. Забезпечення фундаментальної і прикладної інноваційно-дослідницької спрямованості освітнього процесу з фізики в педагогічних університетах / М. І. Шут, Л. Ю. Благодаренко, Т. Г. Січкара // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, 2021. – Вип. 27 : Концепція формування

природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 53–56. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

231. **Щирба В. С.** Формування професійної мотивації при вивченні дискретних структур студентами напряму підготовки 122 комп'ютерні науки / В. С. Щирба, Р. В. Моцик, О. В. Фуртель // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 179–182. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

232. **Pylypiuk T. M.** Interactive data visualization as one of the learning technologies in education / Т. М. Pylypiuk // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. – Кам'янець-Подільський, **2021**. – Вип. 27 : Концепція формування природничо-наукової компетентності та світогляду майбутнього фахівця в умовах STEM-освіти. – С. 108–110. – Режим доступу: <http://ped-series.kpnu.edu.ua/issue/view/15119> (01.10.2022 р.).

Інтерактивна візуалізація даних як одна з технологій навчання в освіті.

Соціальна освіта

233. **Юрків Я. І.** Характеристика суб'єкта професійної підготовки майбутніх соціальних працівників та соціальних педагогів до роботи із вразливими категоріями населення / Я. І. Юрків // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, **2022**. – № 1 (179). – С. 91–98. –

Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_10
(01.10.2022 р.).

Філологічна освіта

234. **Герасименко Ю.** Інноваційні технології у викладанні англійської мови у закладах вищої освіти / Ю. Герасименко // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2021**. – № 11/12 (197/198). – С. 115–120. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_11-12_22 (02.10.2022 р.).

235. **Даниленко О.** Експериментальна перевірка ефективності методики формування продуктивної граматичної компетентності майбутніх учителів у процесі самостійної роботи при вивченні англійської мови після німецької / О. Даниленко // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 182–190. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

236. **Дацків О.** Комплекс вправ і завдань для вдосконалення професійно орієнтованого говоріння англійською мовою / О. Дацків // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 150–160. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615> (02.10.2022 р.).

237. **Заблоцька Л.** Розвиток професійної іншомовної комунікативної компетентності у магістрантів немовних спеціальностей в умовах дистанційного навчання / Л. Заблоцька, І. Цар // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. –

С. 161–169. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615>
(02.10.2022 р.).

238. **Кушнір О.** Технології навчання ідентифікації фейків у курсі "Інфомедійна грамотність" / О. Кушнір, Т. Решетука // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 116–124. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615>
(02.10.2022 р.).

239. **Левчик І.** Предметно-мовне інтегроване навчання у контексті європейської інтеграції / І. Левчик // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Педагогіка. – Тернопіль, **2022**. – Т. 1, № 1. – С. 169–176. – Режим доступу: <http://nzp.tnpu.edu.ua/issue/view/15615>
(02.10.2022 р.).

240. **Перова С. В.** Гібридне навчання майбутніх перекладачів-бакалаврів у закладах вищої освіти / С. В. Перова // Education and pedagogical sciences. – Старобільськ, **2022**. – № 1 (179). – С. 48–58. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OsDon_2022_1_6
(01.10.2022 р.).

241. **Сухомлин О.** Цифрова компетентність здобувачів вищої філологічної освіти в умовах сучасних запитів суспільства: ціннісний аспект / О. Сухомлин // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2022**. – № 2 (200). – С. 170–175. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_2_32
(02.10.2022 р.).

242. **Тимощук Н.** Flipped classroom як інноваційний метод викладання іноземної мови: теоретико-методологічний аспект / Н. Тимощук // Молодь і ринок. – Дрогобич, **2022**. – № 1 (199). – С. 113–117. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2022_1_22
(02.10.2022 р.).